

Pòrtic

Jaume Collboni **Imaginem** **Barcelona**

Converses amb Frederic Amat, Luz Amparo Souza i Lourdes Suarez (Las Kellys), Jordi Camí, Marian Muro i Ángel Díaz, Lluís Rabell, Núria Marín i Santi Vila

A cura de Xavier Marcé

Jaume Collboni

Imaginem Barcelona

Converses amb Frederic Amat,
Luz Amparo Souza i Lourdes Suarez
(Las Kellys), Jordi Camí, Marian Muro
i Ángel Díaz, Lluís Rabell, Núria Marín
i Santi Vila

A cura de Xavier Marcé

Primera edició: febrer del 2019

© Jaume Collboni i Xavier Marcé, 2019

© de les fotografies: Pepa Álvarez

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Pòrtic

Av. Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.portic.cat

ISBN: 978-84-9809-433-6

Dipòsit legal: B. 1.545-2019

Fotocomposició: gama, sl

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).
Tots els drets reservats.

ÍNDEX

<i>El futur de Barcelona és un deure col·lectiu.</i>	
Jaume Collboni	9
<i>La creació i els imaginaris culturals.</i>	
Conversa amb Frederic Amat	17
<i>Precarietat laboral, diàleg i justícia social.</i>	
Conversa amb Luz Amparo Souza i Lourdes Suarez (Las Kellys)	45
<i>La recerca, al centre dels reptes de la ciutat.</i>	
Conversa amb Jordi Camí	73
<i>Turisme i ciutadania.</i>	
Conversa amb Marian Muro i Ángel Díaz	105
<i>La ciutat viscuda, democràcia, participació i serveis socials.</i>	
Conversa amb Lluís Rabell	139
<i>L'àrea metropolitana, el projecte de la gran Barcelona.</i>	
Conversa amb Núria Marín	171
<i>Una ciutat, un projecte de futur.</i>	
Conversa amb Santi Vila	203

EL FUTUR DE BARCELONA ÉS UN DEURE COL·LECTIU

El segle XXI és el temps de les ciutats. Arreu del món s'està produint una autèntica revolució urbana, que està canviant l'economia, la cultura i el conjunt de la societat. Les ciutats s'alcen com els nous actors polítics, deixen enrere els vells estat-nació i esdevenen l'espai més eficient per plantejar respostes als grans reptes globals com la desigualtat, el canvi climàtic o la seguretat humana. Les ciutats són els baluards on es defensen les societats obertes davant d'un món que es tanca en si mateix i on reapareixen moviments populistes i nacionalistes. La revolució feminista o el moviment LGTBI han tingut lloc a les ciutats, els moviments en defensa dels drets humans i l'acollida dels refugiats, el moviment ecologista i progressista són fenòmens vinculats al caràcter cosmopolita de les grans metròpolis globals. Donald Trump no va guanyar a les grans ciutats dels Estats Units, el Brexit va perdre rotundament a Londres i el Front Nacional de Marine Le Pen és dèbil a París. Les ciutats són l'espai de llibertat, progrés i cultura que configura una nova societat urbana.

A Catalunya, parlem poc de ciutats i seguim encallats en vells debats sobre el ser o el no ser d'un nou estat; a Europa, mentrestant, s'imposa una lògica de cooperació i interdependència metropolitana. En els últims anys, el debat sobre el futur de Barcelona ha desaparegut de l'agenda pública i la presència de polítics de mirada curta ha allunyat la nostra ciutat d'aquesta revolució urbana.

Barcelona ho té tot per a jugar a la lliga de les grans ciutats globals. Té un passat d'èxit, talent, teixit econòmic, emprenedor i cultural, marca, i una societat civil articulada i ambiciosa. Els indicadors diuen que Barcelona és una de les ciutats amb més qualitat de vida del món, una de les més seguides per tota mena de viatgers i una de les preferides per instal·lar-hi un negoci o traslladar-hi la residència; tot plegat, amb independència dels problemes que l'afecten en el terreny de la seguretat, la convivència, l'habitatge o la precarietat laboral.

Però avui, segons l'opinió d'una part important de la ciutadania, Barcelona no funciona adequadament i poc s'hi val contrastar-ho amb dades. Al barceloní el preocupa observar que els seus fills triguen més a marxar de casa, que el preu de l'habitatge és inassequible o que tenir una feina no és sinònim de progrés econòmic. Una part de la ciutadania viu més preocupada per la possibilitat de perdre el que té, que no esperançada, perquè el futur és incert, i tot plegat genera una societat espantada que necessita tota la nostra atenció per evitar que esdevingui terreny abonat per als populismes que recorren Europa.

Té poca importància que ens diguin que una part d'aquesta inseguretat és efecte directe de la globalització, que la precarietat té a veure amb l'arribada de noves empreses que competeixen per preu i no per qualitat, que l'habitatge s'encareix perquè la ciutat és petita i que tot plegat passa a qualsevol de les grans ciutats del món. Les regles de joc que s'havien construït pacientment en decennis de convivència trontollen i apareixen esquerdes que posen en dubte la vigència dels imaginaris que han creat la nostra identitat. Ser una gran ciutat del món suposa donar resposta a problemes globals contraposats, a vegades, a les problemàtiques locals.

Cada dia hi ha menys fronteres i a les ciutats es viu amb especial cruesa un debat global que posa en qüestió els en-

certs de l'esquerra socialdemòcrata que va transformar el vell continent. Les forces neoconservadores ens plantegen debats tecnocràtics: quin sentit té per al capitalisme radical mantenir a Europa la producció d'uns béns de consum que poden fabricar-se a un país del Tercer Món a costos molt inferiors? Quin sentit té pagar uns impostos elevats per unes rendes del capital, o per uns beneficis empresarials, que poden canviar de seu fiscal en l'espai infinitesimal que dura el tecleig del número d'un compte corrent? D'altra banda, l'esquerra populista s'endinsa en el joc de les utopies. Gramsci deia que «la construcció d'una classe dirigent equival a una concepció del món», la qual cosa, lluny de pressuposar un deliri dirigista, implica una gran responsabilitat exemplificadora.

Entre una i altra dinàmica sorgeixen preguntes per a les quals tenim resposta malgrat que no en sapiguem la solució perquè, dissortadament, els canvis econòmics i socials que ens afecten no són independents d'altres canvis més profunds de tipus ètic i moral. És en aquest context, no cal dir-ho, que hem de treballar per construir noves formulacions polítiques que recuperin el sentit de la democràcia, del progrés i de la justícia social.

Crec que és possible trobar aquestes solucions des del món local i que és possible fer-ho des d'una via que asseguri el progrés sense caure en cap dels extrems que atien la societat.

Acceptant que la mobilitat de les persones és una realitat imparable (tant des del punt de vista econòmic com des d'una perspectiva ètica) i que tecnologia i globalització estan sacsejant el mapa laboral fins al punt d'exigir un replantejament general del nostre model educatiu, les ciutats s'hauran de plantejar amb més rigor una nova manera d'enfocar la gestió de la vida quotidiana dels ciutadans, la qual cosa suposa no únicament una altra forma de fer política, sinó ha-

ver-nos de dotar d'un instrumental jurídic, competencial i normatiu totalment diferent de l'actual.

Cal preguntar-se què vol dir ser d'esquerrés en l'actualitat i cal que aquesta pregunta transcendeixi l'estètica dels gestos per aportar solucions reals a les demandes de la ciutadania. Però seria demagògic, i certament populista, quedar-nos únicament amb aquesta constatació. La política no pot defugir una funció pedagògica i exemplificadora que cerca canviar la mentalitat dels ciutadans des del compromís ideològic. La ciutat és cosa de tothom i als que aspiren a dirigir-la no poden atorgar-nos únicament el paper de gestors neutres que només assegurin eficiència a qualsevol preu.

Barcelona pot construir de nou un projecte que il·lusioni els seus ciutadans, però aquest projecte, avui, lluny de mirar tan sols els interessos i el potencial dels barcelonins i barcelonines, ha de respondre als requeriments d'una societat global on la circulació de persones, les noves precarietats i els conflictes cívics esdevenen assumptes propis, tant se val on es generin.

Si volem que Barcelona sigui la millor ciutat del món, haurem d'aprendre a exemplificar arreu el millor de les polítiques municipals, i si volem que els barcelonins siguem els millors ciutadans del món, haurem d'aprendre, també, a ser un mirall on es puguin mirar totes les persones del planeta. Haurem de fer-ho teixint noves aliances i comptant amb tothom, i haurem de recuperar l'esperit que vam viure el 92 per posar de nou Barcelona al centre de les prioritats.

L'objectiu d'aquestes converses és reflexionar sobre molts d'aquests elements, i per fer-ho de manera honrada calia sortir de qualsevol mena de «zona de confort». Tinc, amb totes les persones amb qui he conversat, una absoluta complicitat amb Barcelona. Totes elles tenen una ferma voluntat de participar en la construcció del seu futur i, per tant,

que hi hagi coincidència amb les millors estratègies per aconseguir-ho esdevé anecdòtic. Ningú ignora que compartir idees i proposar solucions és la clau de volta d'una societat autènticament democràtica.

Hem parlat amb Lluís Rabell dels conflictes que viu Barcelona en moments de canvi, després de la crisi, i sobretot de la necessitat de repensar el paper del ciutadà com el principal subjecte de transformació social.

Amb Marian Muro i Ángel Díaz hem analitzat el món del turisme, que constitueix una de les principals fonts de riquesa de la ciutat i un element central en la construcció de la imatge de la capital perquè és un factor creixent de dissens social. És un sector que ha esdevingut a la vegada el motiu d'un dels principals debats de la ciutat.

La conversa amb Jordi Camí ens ha portat al fons de la Barcelona compromesa amb la recerca i la innovació, i sobretot amb la capacitat que tenen aquestes dues estratègies d'aportar solucions als problemes quotidians de la ciutat. Aquest és clau per a la retenció i l'atracció de talent a Barcelona.

Frederic Amat és un vers lliure i parlar amb ell ens ha permès aprofundir en l'espai ignot del creador i els límits de la intervenció municipal en el terreny de la cultura, on la subtil diferència entre crear condicions per als artistes o conduir la seva feina és determinant.

Amb Las Kellys (Luz Amparo i Lourdes) hem vist que les grans ciutats han trencat les fronteres del món. S'emigra per trobar feina i aquest fet, que en origen és tràgic, esdevé un pont intercultural que ens enriqueix a tots. Elles agraeixen l'acollida de Barcelona i cal que els agraim igualment el fet d'haver-nos triat.

Una de les qüestions més recurrents en totes les converses ha estat la necessitat de mirar Barcelona des de la lògica de tot el seu perímetre territorial. De l'àrea metropolitana i

de les seves enormes potencialitats n'hem parlat amb Núria Marín, que ha aconseguit un lideratge clau de la Barcelona global en un moment que la pròpia ciutat semblava desconcertada. Darrere d'aquesta idea hi ha l'autèntica dimensió econòmica de Barcelona però també la solució real als seus reptes socials.

La conversa amb Santi Vila no podia deixar de banda el paper que Barcelona ocupa en el mapa geopolític català i espanyol. Amb ell hem analitzat alguns dels problemes estructurals que caldrà afrontar en el futur immediat per donar un autèntic salt de qualitat. En Santi ha estat un polític clau a l'hora d'abordar el que en molts casos ha estat un tabú: el diàleg entre persones diferents per construir un país millor.

Són set converses que ens permeten mirar Barcelona des de múltiples punts de vista, però enganyaria el lector si no diguéssim que hi ha temes que es repeteixen amb certa freqüència. Són qüestions epicèntriques que no poden tractar-se de manera independent ni tenen un calaix per emmagatzemar-se soles. Són òbvies, però cal que les recordem: la transformació econòmica, la innovació, la dimensió territorial de Barcelona, la gestió integral dels serveis comuns i la cultura com a substrat essencial per aconseguir més cohesió social.

Que aquests elements, entre d'altres igualment importants però de menor rellevància política, siguin de l'interès de totes les persones amb les quals hem parlat demostra que la gestió d'una ciutat no és l'agregació de diversos programes d'actuació sinó una acció autènticament integral. Hi ha qüestions que haurien de preocupar tothom amb independència de l'especificitat de la seva feina o de les responsabilitats concretes que li toqui assumir. És així com una ciutat esdevé un projecte cultural, converteix els serveis socials en una carta de drets o utilitza l'urbanisme com un autèntic factor de transformació econòmica.

Disculpeu-nos, per tant, quan algunes qüestions sobre-
volin el paisatge de cada conversa, amb matisos i mirades
complementàries, però sempre personals. Si no fos així, ca-
dascun d'aquests diàlegs hauria estat, en realitat, un qüestio-
nari.

Voldria, per acabar, agrair a en Lluís, en Jordi, en Fre-
deric, la Marian, l'Àngel, la Luz, la Lourdes, la Núria i en
Santi el privilegi d'aquests minuts de xerrada. Tots ells saben
que jo soc un polític en actiu, que represento i defenso una
manera de llegir, entendre i transformar la societat i que no
amago que vull ser l'alcalde d'aquesta meravellosa ciutat que
és Barcelona. Amb tots ells, i utilitzo una paraula que ha fet
fortuna en els darrers anys, sento profundes confluències
personals i conceptuals, però res més lluny de la realitat
pressuposar-hi cap mena d'intencionalitat electoral.

Conec i m'estimo Barcelona, en conec els barris i els pro-
blemes, he passat hores de converses amb veïns i veïnes, però
també amb comerciants, creadors, estudiants i professionals
de molts sectors econòmics. Conec també la nostra dimen-
sió metropolitana, la de la ciutat global, i he tractat d'aportar
totes aquestes visions i reflexions en les pàgines que venen a
continuació.

No puc acabar sense dir que Barcelona és la ciutat dels
prodigis i que els millors anys de la nostra ciutat encara s'han
d'escriure.

JAUME COLLBONI